

RŮZNÉ.

Nový ruční a puškový granát zkoušen byl nedávno v Srbsku. Lze jej metati rukou i střílet puškou. Pochází od plukovníka Čuriče. Váží 200 g, náplň tolitu 80 g; rukou lze jej dohoditi 35 m, puška jej dostřelí 177 m za 5 a půl vteřiny. Zapalovač hoří šest a půl vteřiny.

R. A. VII.

Podmínky pro přijetí do válečné školy pařížské byly právě uveřejněny. První část podmínek, týkající se vše-

obecného vzdělání (současných dějin, práva ústavního mezinárodního práva veřejného národního hospodářství, politiky sociální, aktuálních otázek vědeckých a zeměpisu), která se nemění, nebude již uveřejňována. Program, který se mění každoročně, týká se válečných dějin. K této části připojena je letos poznámka. Kandidáti musí studovati válečná tažení tak, aby znali nejen události, ale i výzbroj a instituce

vojenské pro každou periodu a dovedli vysvětliti z těchto elementů formu a vývoj operací. Nejde tedy jen o to, studovati fakta, studovati dějiny pro dějiny, ale i studovati vliv těchto fakt na strategii a zvláště na taktiku. Program na rok 1926 vztahuje se k válkám 17. a 18. století, k periodě revoluční, napoleonské, k periodě druhého císařství a k období modernímu. Tato poslední jest nejslabší a týká se jen války rusko-japonské s podrobným vyličením bitvy u Mukdenu. F. M.

Organisace francouzského národa pro dobu války. Painlevé předložil 8. července t. r. sněmovně návrh zákona o všeobecné organisaci pro dobu války. Návrh byl připravován „nejvyšší radou národní obrany“, zvláště však komisí studijní, které předsedal P. Boncour. Předmětem zákona jest připraviti již v době míru mobilisaci všech živých sil národa pro válku. Hlavní důvody se týkají: využití všech jednotlivců i kolektivních celků pro národní obranu, práva rekvisičního všech zdrojů, nejen hmotných, ale i duševních a vědeckých, metodické organisace veřejné moci za války a mírové přípravy mobilisace v každém ministerstvu a v každé krajině. Speciální opatření přihlížejí k racionálnímu využití surovin, válečné výroby a organisace dopravní. Tímto návrhem snaží se Francouzi reorganisovati národní obranu tak, aby i při zkrácené služební povinnosti vojenské byla zajištěna ochrana země. F. M.

Povinný vojenský výcvik ve školách sovětských. Sovětská vláda připravuje nařízení, podle něhož bude na všech vysokých školách zaveden povinný vojenský výcvik. Žáci těchto škol ztráví každoročně po dobu tříměsíční ve vojenských výcvikových táborech a to již od podzimu roku 1925. Vojenský výcvik bude rovněž zaveden do škol středních. F. M.

Generál Naulin, bývalý velitel 30. armádního sboru, armády porýnské, dnešní vrchní velitel francouzské armády v Maroku, byl vedle generála Weyganda jedním ze spolupracovníků maršála Focha za světové války. Narodil se 17. dubna 1870 v Saint-Loup-sur-Thouet; jest mu tedy dnes 55 let. Studoval v Saint-Cyru r. 1890 a sloužil jako poručík u 10. pluku střeleckého. Důstojníkem generálního štábu stal se r. 1898 a odešel jako kapitán 70. pěšího pluku k vojenské misi do Peru, kde setrval až do r. 1905. Byl přidělen ke štábu armády generála d'Amade, účastnil se operací v Maroku r. 1908 až 1910. Byl majorem, když vypukla válka světová, za níž postupoval velmi rychle. Pobyl jen krátce u 2. kanceláře hlavního štábu. V listopadu 1914 byl

povýšen na podplukovníka a v lednu 1915 stal se velitelem 170. pěšího pluku. V září téhož roku jmenován zástupcem náčelníka štábu 6. armády a v lednu 1916 povýšen na plukovníka. Zároveň stal se velitelem 303. pěší brigády. V září 1916 byl povýšen na generála.

Jako generál brigádník velel 45. pěší divisi alžírské, která se vyznamenala při obraně Remeše. V červnu r. 1918 stal se generálem divisionárem a obdržel velitelství 21. armádního sboru po generálu Degouti. Tento sbor stál po boku dvěma americkým divizím u Somme a u Tahure, odkud vyšla ofensiva na Vouziers. Generál Naulin byl dvakrát raněn; po prvé v květnu r. 1915, kdy byl vyznamenán odznakem čestné legie, po druhé z března r. 1916. Po válce světové byl přidělen ministerstvu války, v červnu r. 1921 stal se velitelem 6. pěší divise, ale ještě téhož roku odejel do Horního Slezska, aby se ujal vrchního velitelství spojeneckého vojska. V srpnu r. 1923 byl přidělen generálu Weygandovi, vrchnímu veliteli armády levantinské. Brzy poté ujal se velitelství 30. armádního sboru po generálu Mordacquois, a dnes stojí v čele francouzských vojsk v Maroku, vybaven podle dekretu ministerské rady ze dne 6. července 1925, svrchovanou mocí ve francouzském protektorátu. F. M.

Poměr raněných puškou a dělem za posledních válek značně se změnil. Za války prusko-francouzské bylo raněných střelami z pušky asi 70 proc., raněných střelami z děla asi 25 proc. Za války rusko-japonské se tento poměr podstatně nezměnil. Za války světové v letech 1914—1917 bylo asi 20 proc. ztrát způsobených puškou a kulometem, kdežto ztrát způsobených dělem bylo 70 proc. Roku 1918 ztráty způsobené puškou byly zvětšeny na 27 proc. a ztráty způsobené dělem zmenšeny na 55 proc. Z této statistiky plyne dvojitý význam dělostřelectva v moderní válce vzrůstá, významu pěchoty ubývá; za války posílení jest dělostřelectvo zbrání účinnější, než za války pohybné. U pěchoty je tomu naopak. F. M.

Němci a vláda nad vzduchem. Letecká síť německá vyvíjí se ve veliké mezinárodní tepny. Pětadvacet linií jest v rukou německých společností, organisovaných do nedávna v „Trans Europa Union“ v Mnichově a v „Nord Europa Union“ v Revalu. Tyto dva podniky spojily se v trust „Europa Union Kommandit-Gesellschaft“ se sídlem v Berlíně. V trustu soustřeďuje se 15 podniků pod egidou firmy Junkersovy. Podniky mají také svá sídla v cizině: v Curychu, v Helsinkách, v Re-

valu, v Gdaňsku, ve Štokholmu a v Kodani. Toto plánovitě rozšiřování letecké sítě a zakládání velikých dopravních společností skrývá v sobě nebezpečí budoucí vlády německé nad vzduchem. F. M.

Sjezd francouzských záložních důstojníků konal se dne 26. července 1925 v Belfortu. Z pracovního programu uvádíme otázky, které byly na sjezdu projednávány: úprava vojenských cvičení, zlepšení platu, výcvik záložních důstojníků a poddůstojníků, výhody důstojníků zapsaných v kursech pro záložníky, organizace těchto kursů, organizace průmyslové mobilisace, obrana armády a obyvatelstva proti otravným plynům, pojištění proti nehodám záložních důstojníků leteckých, rozmnožení ročního počtu dekorovaných, sleva jízdného na železnicích, zřízení komise u ministerstva námořnictví podobné jako u ministerstva války. O mnohých otázkách bylo diskutováno velice živě. Debaty řídil prezident sjezdu, André Lefèvre, bývalý ministr války. F. M.

Sovětské Rusko a vojenská chemie. Sovětské Rusko založilo „Společnost přátel chemické obrany“, která je polooficiální, polosoukromá. Úlohou společnosti je propagovat základní vědomosti o vojenské chemii, aby každý učenec nebo inženýr, studující nebo důlník, který objeví při svých pracích vlastnosti otravné nebo obranu proti plynům otravným, nezatajil ničeho, ale ihned věc oznámil ministerstvu války, jež by z toho těžilo. Společnost bude také podporovat expansi chemického průmyslu, přihlížejíc k účelům desinfekčním, odstraňování hmyzu, boji proti škůdcům rostlin. Chemická obrana země má být založena hlavně na síle všeobecného chemického průmyslu a armáda obdrží za války jen jeho produkty. Společnost bude seznamovat obyvatele klidných měst, továren, železničních uzlů s chemickou válkou. Jakmile si obyvatele zvyknou, naučí se bránit tak, že skutečný chemický útok pro ně bude jen zvláštním divadlem. F. M.

Velké anglické manévry po prvé zase od r. 1913 budou se konat dne 22. září a potrvají do večera 24. září t. r. Zúčastní se jich dvě armády, z nichž jedné bude velet generál sir Philip Chetwood a druhé generál sir Alexandr Godley. Náčelník britského generálního štábu, generál hrabě Cavan, který bude řídit operace, pozval k manévrum maršály Haiga a Pétaína a generála Debeneye. Tento manévrum přisuzuje se v Anglii velká důležitost, poněvadž se jimi má vyzkoušet nový tank, který v rovném terénu urazí 20 km, v nerovném 7 km za hodinu, nové metody mechanické

dopravy, aparáty dýmové, bezdrátová telegrafie, nové prostředky součinnosti vojska pozemního s letectvem.

F. M.

Největší řiditelnou vzducholod na světě mají v úmyslu vybudovat Němci ve Friedrichshafenu. Vzducholod má sloužit jednak průzkumu polárních krajů, jednak spojuje Evropu s Amerikou přes Sibiř a Japan. Vybudování vzducholodi bude vyžadovat 7 milionů zlatých marek, z nichž 4 miliony doufají Němci získati veřejnou subskripci při 25. výročí první cesty, podniknuté Zeppelinem. Kromě nesnázi finančních budou zde také nesnáze politické nebo spíše diplomatické. Vybudování vzducholodi nesouhlasí s podmínkami míru Versailleského. Němci však přesto doufají, že se jim vlivem různých organizací a podniků cizích podaří dosíci svolení ke stavbě od rady velvyslanců. Nový Zeppelin bude mít objem 150.000 m³ a bude dlouhý 245 metrů. F. M.

Anglické letectví má dnes tři veliké školy: 1. Royal Air Force Staff Collège v Andoveru pro výchovu důstojníků leteckého generálního štábu. Přijímá ročně třicet důstojníků a kurs trvá jeden rok. Žáci účastní se také určitých prací na školách pro výchovu důstojníků generálního štábu armády pozemní a námořní. Zdá se, že kurs je poněkud krátký, uvážíme-li, že žáci musí nabýt zběhlosti také v naukách o strategii a taktice ostatních zbraní. 2. Royal Air Force Cadet Collège v Granwellu jest zároveň školou výcvikovou, aplikační i přípravkou. Má oddělení pro 120 kadetů, kteří ji navštěvují po dva roky a oddělení pro jinochy (1200) od 15 do 17 let, kteří ji navštěvují po 3 roky. Jak vidno z čísla, jen desetina jinochů stane se kadety. 3. School of technical Training v Haltonu přijímá ročně 2500 žáků, kteří ji navštěvují po 3 roky. Vyučuje se v ní nauce o aerodynamice, elektřině a motorech. Z absolventů rekrutují se odborní letectví mechanikové a důstojníci administrativní, t. zv. warrant-officers.

Mimo to má anglické letectví různé technické školy pro výchovu podřízeného personálu, který jest již ve službách leteckých. Jest to Electrical and Wirelens School ve Fowerdomu pro mechaniky, elektrotechniky a radiotelegrafisty, School of technical Training v Manstonu pro odborné letce a znalce motorů, Royal Air Force Depot v Uxbridge pro výcvik nováčků, Central Flying School, ústřední škola pro piloty. Zvláštní škola pro námořní piloty jest v Colehotu a pro námořní letecké pozorovatele v Leerou-Solentu.

Kromě aktivního personálu letectva pozemního a námořního má britské letectví různé kategorie záložní: 1. Royal Air Force Reserve se skládá z důstojníků a mužstva, kteří mají smlouvu a pravidelně se cvičí. Jsou to nejen muži, kteří dříve v armádě aktivně sloužili, ale i taci, kteří vůbec nesloužili a navštěvují zvláštní civilní leteckou školu, státem subvencovanou. Tito rezervisté budou doplňovat aktivní jednotky. 2. Special Reserve jsou záložníci, kteří doplní t. zv. zvláštní zálohu leteckou, která se z jedné třetiny skládá z personálu aktivního. Toto aktivní jádro zajišťuje poměrně rychlou mobilisaci. 3. Auxiliary Air Force jsou záložníci, kteří doplní t. zv. pomocný letecký sbor. Jeho stálé jádro jest velmi slabé, ale bude za mobilisace cenným elementem. Personál je svoláván jen v době války.

Ze sedmi eskadřil, které mají býti vybudovány r. 1925—26, jsou dvě aktivní, jedna pro zvláštní zálohu a čtyři pro pomocný letecký sbor. Ke cvičením bude letos svoláno 1000 důstojníků a 7000 mužů. F. M. Wf.

O průplavech v čsl. republice uveřejňuje ministerský rada v ministerstvu veřejných prací Ing. Eduard Bazika výstižný článek v čísle 14. odborného časopisu „Zprávy veřejné služby technické“,*) z něhož pro zajímavost uvádíme toto:

Zřizování průplavů dnes, kdy železniční síť probíhá všemi směry, je vázáno na vyšetření národohospodářských předpokladů, aby se stát nezatížil přímo nebo nepřímo miliardovou investicí. Při železniční dopravě je cennější zboží zatíženo několikanásobně vyššími sazbami nežli méně cenné zboží (suroviny), jehož doprava na velké vzdálenosti je možná jen výjimečně sníženými železničními sazbami. Hospodárnost dopravy takového zboží po železnici a po vodě vysvitá z tohoto srovnání: Na průplavu stačí k dopravě na př. 1200 tun zboží jedna loď o váze 240 tun a o ceně 1 mil. Kč a 1 elektri-

cká lokomotiva o váze 10 tun a ceně 200.000 Kč. Na lodi jsou 3 plavci a 1 zřízenec, který obsluhuje elektrickou lokomotivu. Na železnici je třeba k této dopravě průměrně asi 4 lokomotiv, každá o váze asi 60 tun a ceně 1,6 mil. Kč, 80 až 120 vagonů o váze až 1.000 tun a ceně 7,6 mil. Kč. Mrtvá váha lodi na průplavě je tedy 250, u vlaku proti tomu 1240 tun, tedy asi pětkrát větší. Pořizovací cena lodi je na průplavu 1,2 mil. a u vlaku 14 mil. Kč, tedy téměř dvanáctkrát větší. Na území naší republiky s četnými protispády je třeba průměrně 12krát větší tažné síly na drahách než na průplavech, čímž se vysvětluje podstata převahy průplavu při dopravě hromadného zboží nad železnicemi.

Moderní průplav přebírá železnici zboží méně cenné, jež dráha dopravuje bez výdělku, a umožňuje železnici omeziti se na dopravu cennějšího zboží, což se časem musí projevit snížením železničních sazeb, neboť železniční správa není nucena dopláceti na dopravu surovin z velkých vzdáleností.

Odborníci tarifní usuzují, že čsl. státní dráhy vykazují nyní skutečně své náklady 50 h za tunu a km.

Československé vodní cesty budou spojovati 3 mezinárodní veletoky střední Evropy, Labe, Odru a Dunaj, na nichž Československo již provozuje čilou paroplavbu severním směrem do Hamburku a Štětína a jižním směrem po Dunaji až do Suliny svým lodním parkem.

Před válkou šlo z území čsl. republiky úhrnem 6 mil. tun po těchto 3 řekách, kdežto dnes jen 2,5 mil. tun. Na projektované čsl. průplavy z Pardubic do Přerova o délce 164 km k Labi, z Přerova do Bohumína k Odře o délce 91 km a z Přerova do Děvína k Dunaji o délce 161 km přejde hned s počátku pravděpodobná doprava ze zahraničního obchodu 1498 mil. t/km, z toho 162 mil. t/km na oblast Labe (hlavně cukr), 394 mil. t/km na oblast Odry (švédská ruda, dříví, obilí, cukr, uhlí a p.) a 942 mil. t/km na oblast Dunaje (uhlí, železo, stroje, cukr, pšenice, petrolej atd.). Z vnitrozemského obchodu možno počítati s 832 mil. t/km a z průvozu 2593 mil. t/km, tedy úhrnem 4923 mil. t/km čili asi 5 miliard t/km.

*) Viz článek špkt. g. št. Františka Vejmelky: Projektované průplavy naší republiky se stanoviska vojenského. VR roč. V. (1925), str. 148.

v němž jsem poukázal na mylný závěr, jež autor vyvodil při recenzi mého článku „Výcvik ženijního vojska v armádě SHS“, uveřejněného v č. 6. ročníku 1924 „Vojenských technických zpráv“.

Vítám s povděkem vysvětlení, které autor touto odpovědí o svých názorech podává a přiznává loyálně, že jeho závěr, který se ovšem týká více organizační stránky než výcviku, považují za zcela správný. Tento závěr je však jenom teoretický a bylo by jej lze uskutečnit jen za ideálních poměrů, t. j. při velmi bohaté dotaci armády ženijním vojskem. Není zde vhodného místa, abych obšírně uvedl důvody, které u nás v praxi mluví proti návrhu autora na specialisaci celých ženijních rot pro vodní nebo pozemní službu. Poukazují prozatím jen na výše uvedený článek, uveřejněný ve „Vojenských technických zprávách“ a na nový článek, který bude uveřejněn v téže časopise v některém z nejbližších čísel, a pojednává o výcviku ženijního vojska ve Francii. V těchto článcích jsem se pokusil odůvodnit a vysvětlit, proč nejen já, ale většina ženijních důstojníků pokládáme jednotné ženijní vojsko pro naše poměry za nevýhodnější. Uvedl jsem tam, že praktické zkušenosti již za světové války přivedly ad absurdum podobné specializační teorie a že změny organizace, provedené podle těchto teorií způsobily mnoho zla. Tyto zkušenosti světové války, které byly draze vykoupeny, musejí nás přesvědčiti, že praxe je vždy lepší teorie. Ale ten, kdo chce takových praktických zkušeností využití pro vhodnou úpravu výcviku v těchto dvou hlavních odvětvích ženijní služby, musí být s podrobnostmi výcviku v obou těchto odvětvích dokonale obeznán.

Nemohu se prozatím obšírněji rozepisovati o věci, ale hodlám o ní uveřejnit ve „Vojenských Rozhledech“ v nejbližší době zvláštní úvahu, protože jsem se tohoto problému v článcích dříve jmenovaných jen letmo dotkl. Prosím pana škpt. ing. Hájka, aby v diskusi na tomto místě prozatím nepokračoval; soudím ostatně, že tato diskuse nemá valného významu praktického, protože organizace ženijního vojska je u nás již stanovena a není zatím přičin uvažovati o změnách.

Mjr Roczek.

Vojenská výchova. Časopis věnovaný otázkám metodiky výcviku a výchovy československého vojska. Ročník I. (Vychází jednou za měsíc jako samostatná příloha „Bratrství“. Řídí redakční rada při vých. odboru MNO.

Roční předplatné 18 Kč. Redakce a administrace: Praha II., Jindřišská 13.) Po výzvě k spolupráci zasláné 2. prosince 1924 náčelníkem hlavního štábu generálem Mittelhauserem všem velitelstvím, vyšlo 18. prosince 1. číslo nového časopisu vojenského, k jehož vydávání došlo proto, aby bylo získáno místo pro diskusi o otázkách a potřebách voj. výcviku a výchovy a pro šíření zkušeností, kterých nabyl jednotlivci ve svém oboru a prostředí, do celé armády. Má být orgánem, ve kterém by důstojníci a jiní činitelé, kteří se zajímají o výchovu armády, ukládali své poznatky a zkušenosti, získané v míru i ve válce v oboru vojenské výchovy, sociologie, psychologie a všech ostatních složek, jež mají vliv na výcvik a výchovu vojáka, na utváření jeho charakteru, na výcvik jeho fyzické zdatnosti a na jeho upotřebení v boji, a kde by dávali náměty pro další přemýšlení a úvahy. List rozdělený na část teoretickou a praktickou chce v referátech a bibliografií informovati čtenáře i o příslušné literatuře odborné. K spolupráci zve náčelník štábu i redakce listu veškeré aktivní i záložní důstojnictvo.

Číslo 1. ze dne 18. prosince 1924.

Škpt. Fr. Trutnovský: **Jak uchovati dobrého ducha vojáků v boji.** — Podle svých osobních zkušeností ze světové války, hlavně z bojů italských legii letmo promlouvá autor článku o strachu, jakožto největším nepříteli vojska v poli a živelním projevu pudu po sebezáchově. Po analýsě hlavních okolností a případů, v nichž strach u vojáků dochází k projevu, t. j. za přiblížovacího pochodu, palby s letadel, dělostřelectva, pěchoty a kulometů jest podán stručný návod, jak dostavivši se strach paralyzovati, zmírniti a zameziti, aby dobrý duch vojáků v boji byl uchován. Od vedení záloh až k vrcholné zteči a k obraně dobytých posic, jakož i v protitoku má velitel možnost svým osobním příkladem ukázati svou vůli a odhodlanost, zaplašující individuální i davový strach u podřízených. Že lze v míru výchovou proti strachu vojáků bojovati, o tom pisatel nepochybuje.

Gustav Le Bon: **Rozličné podoby odvahy.** Vyňatek z knihy „Enseignements psychologiques de la guerre“. 1919. Přeložil škpt. Pešl. Známý autor díla „Duše davu“ na základě zpráv získaných od účastníků světové války dochází k závěru, že stará, přerušovaná, nahodilá, prudká, překotná, chvilková a neuvědomělá odvaha, statečnost a heroismus byly nahrazeny odvahou a heroismem pravým, t. j. trvalým, nepřetržitým, stálým, uvědomělým, rozmyslným a tím i rozumným.

Kpt. Miloň Míčka: **Tělesná výchova ve vojsku.** Nutnost tělesné výchovy ve vojsku shrnuje pisatel v pět důvodů: 1. Tělesná cvičení zesilují fyzickou zdatnost vojína tak, aby byl dosti silen a schopen vykonávat svoje povolání; 2. dodávají mu a vytřibují v něm duševní vlastnosti, jichž k boji, zvláště modernímu, je zapotřebí; 3. usnadňují výcvik vojáka ve všech oborech výcviku moderního vojáka; 4. upevňují zdraví vojáka a umožňují zdravý vývoj a vzrůst mladého muže; 5. jsou významnou, osvěžující, zajímavou a namnoze obveselující změnou zaměstnání vojáka. — Důvody pisatelovy jsou dosti pádné, aby nikoho nenechaly v pochybách, že vedle mravních a technických hodnot jest tělesná výchova ve vojsku *conditio sine qua non*, má-li armáda mít svou cenu a v případě obrany dostáti svým úkolům. Částečné nepochopení voj. těl. cvičení zajisté úsilím našeho armádního tělovýchovného učiliště zmizí.

J. Sucharda: **Jak bych učil negramotné vojny počátkům čtení a psaní.** — Voj. správa, zabývající se se zvýšeným úsilím (od r. 1922) výchovou negramotných branců, vyžádala si od elementárního didaktika J. Suchardy návod, jak vyučovati negramotné na základě metody základních slabik. Metodou touto se doufá, že zdoluhavý způsob vyučování podle Kožíškova „Velikého čitatele“ se zkrátí na 4 měsíce, t. j. celkem na 100 hodin učebních. Oprávněnost těchto nadějí mohly by potvrditi jen vzorné cvičné kursy negramotných, jak byly již svého času v „Důstojnických Listech“ r. II., č. 31 navrženy.

Pplk. K. Smutný: **Útok čety.** Zdařilá ukázka z metodiky výcviku čety. Do detailů ukazuje velitel čety, jak vésti si v úloze řídicího (výcvikového) instrukčního cvičení útoku čety. Jak při oficiální přípravě cvičení (zjištění počtu cvičících, vytčení zásad, jimž třeba naučiti; volba terénu; sestavení námětů a případné jich procvičení na plastickém stole nebo na mapě zvláště v kasárnách v době nepříznivého počasí), tak i při vlastním provádění cvičení a v připravené rozpravě dbáno pedagogicko-didaktických zásad bojových jako názornost, příklad a cvičení samostatnosti jednotlivých vojinů.

Kpt. zdrav. Dr. K. Janeček: **Vliv lyžařství na náš organismus.** Článek z pera lékaře, nadšeného lyžaře po ozřejmění podstaty jízdy na lyžích informuje o fyziologických pochodech a účincích lyžařství na ústrojí svalové, dýchací a oběh krevní. Konstatuje se zřetelně k různým individualitám příznivý, případně i škodlivý vliv tohoto

druhu tělesného cvičení na lidský organismus.

Aktuální otázky mravní výchovy. Po vysvětlení, že výchova osvětová jest v podstatě výchovou mravní a po vyčíslení zisků, které z ní plynou jak pro armádu, tak i veřejnost, seznamuje článek s obtížemi, úspěchy a návrhy, týkajícími se vyučování mužstva v hodinách výchovné služby, pedagogicko-didaktické přípravy důstojníků pro vyučování v rotách, v poddůstojnických školách a kursech negramotných. Zdůrazněna jest nutnost zvláštní kategorie důstojníků výchovné služby, učeben, učebních pomůcek pro důstojníky a vojny, třídních knih v kursech analfabetů. Kritice podroben služební předpis Š-III-1 z r. 1920. Je tu řešen vztah voj. zátiší k starým osv. odborům, zpracování statistiky a činnost vojenského zátiší v mobilisaci a za války. Závěr jest věnován kursům a kulturám a osvětovým potřebám důstojníků a rotmistrů. — Příspěvek tento, jenž je výsledkem porad důstojníků výchovné služby z oblasti Z. V. V. pro Čechy, konaných v říjnu 1924 podává mnoho dobrých nových i starých námětů, potvrzuje správnost reorganizačních návrhů o výchově a vyučování analfabetů podaných svého času v „D. L.“ r. II., č. 29. a 31. Rušivě působí v článku nepřesná a neustálená terminologie (výchovné, osvětové školy, učitelská metodika, kategorie důstojníků pro morální výchovu) a ne dosti radikálně vyřešený poměr vojenského zátiší k osvětovým odborům.

Vedle **Zpráv** (referátů) jest na konci čísla uvedena **Bibliografie** z psychologie, sociologie a pedagogiky vojenské.

Číslo 2/3 ze dne 12. února 1925.

Škpt. K. Teringl: **Výchova vojenského sebevědomí.** Stábní důstojník, pověřený u vel. 5. p. divise výchovnou službou na základě své praxe u pluku, jak v zahraničí, tak zvláště ve vlasti analyzuje pojem vojenského sebevědomí a seznamuje s prostředky (jako osobní příklad, chování, vědomosti velitelovy vedle pochvalných uznání, různých odznaků, vyznamenání a pěkného stejnokroje), jimiž lze toto sebevědomí vypěstiti a posílit. Správně zdůrazňuje autor, že výchova vojenského sebevědomí jest v míru ne tak snadná, ale nutná jako první stupeň v mravní výchově vojenské. —

Mjr. J. Bělohoubek podává ukázky z knihy „L'officier éducateur“ z pera G. Duruy-ho, prof. na voj. polytechnice v Paříži. Referát o celém díle podává s oceněním kritickým mpor. J. H. Dvorský v téže čísle a to ve „Zprávách“.

J. R. Sucharda: **Jak bych učil**

negramotné vojiny počátkům čtení a psaní. — Pokračování.

Prof. inž. K. L. Ůsměch: **První pokus o psychotechnické zkoušky v našem vojsku.** V úvodních odstavcích stručně, ale přehledně seznamuje čtenáře se vznikem, organizací a výsledky psychotechnických zkoušek v americké armádě za světové války, podle nichž pokusil se r. 1923 autor jako člen PÚMAP, s prof. inž. K. Petráčkem těchto použití na vyzvání přednosti osv. odděl. MNO dra Fr. Oberpfalcera v některých útvarech posádky V. Prahy. Jakkoli to byl v naší armádě první pokus toho druhu, lze konstatovati, že námaha autorova nebyla marná. Odchytky od amerických výsledků, zvláště v rozptýlu známek jsou jen nepatrné a hodnocení psychologické až na malé výjimky se kryje s hodnocením důstojníků, kteří ke zkoušeným byli v poměru představených. Trebaže výsledky těchto psychotechnických zkoušek nám nemohou podat obraz o mravních kvalitách zkoušených, přece lze souhlasit s autorem, že užití jich v armádě zvláště u spec. zbraní, přispělo by k realizaci pouhého dosud hesla: „Pravý muž na pravé místo!“ Treba jen dodat, že by musila napřed býti splněna podmínka psychologicky školených důstojníků. Zmíněná americká publikace Yerkesova, již lze přičísti spíše cenu dokumentární než přísně vědeckou, mohla by posloužit za vhodné východiště.

Škpt. A. Opravil podává v praktické části tohoto časopisu v překladu ukázky z knihy Rühle v. Liliensstem: **Die Gruppe** z r. 1922 a sice z výcvikové metodiky boje družstva.

Kpt. dr. O. Brauner: **O závodním lyžařství.** Autor na základě svých mnohaletých zkušeností shrnuje své poznatky o směru a značkování závodní dráhy, o úkolu kontroly a pořadatelů, závodním lyžařském výstroji, o vlastní závodní jízdě, její technice (kroku telemarském a používání holí). V závěru promlouvá o přípravě na závod, jehož úspěch především podmiňuje úplná abstinence.

J. R. Sucharda: **Dvě ukázky z mluvnice praktické.** Článek by zapadal spíše do sloupců „Bratrství“ než sem.

Kpt. Fr. Ptašínský: **Několik slov o vojenské knihovně.** Výběr knih má být neosobní a to vždy duševní úrovni vojínů odpovídající. Vedle formy a vazby knihy zdůrazňuje hlavně často zanedbávanou reklamu pro knihu, k níž třeba vojiny přilákat. Přimlouvá se, aby finanční stránka knihoven byla — jak tomu již u mnoha jiných pluků — vyřešena dobrovolnými a pravidelnými příspěvky všech příslušníků útvaru,

neboť dotace z vyšších velitelství jsou vskutku nepatrné. Za hlavní podmínku vzorné knihovny považuje Ptašínský všestranně vzdělaného důstojníka výchovné služby („osvětového náčelníka“), k čemuž sluší jen dodat, důstojníka, jemuž i čas je k této práci umožněn.

Plk. gen. št. J. Votruba: **Jidelny pro mužstvo.** Co lze energií a svěpomocí plukovních velitelů dokázati, ukazuje pisatel více než jasně. Je potěšením čísti, jak velitelství 30. pěš. pluku ve Vysokém Mýte vyřešilo otázku místnosti a zařízení jidelny mužstva, s jichž stanovami a inventárním hospodářením článek krátce chce čtenáře seznámiti. Připojený obrázek velíké jidelny mužstva 30. pluku vedle dalších dvou snímků rotních jidel 33. chebského pluku „Doss Alto“ potvrzují, že jidelny mužstva mají své oprávnění a výchovnou hodnotu.

Vojenská výchova, ročník I., čís. 4. z 26. března 1925.

Prezident T. G. Masaryk o důstojnících a vojácích. V třinácti citátech z různých bohužel necitovaných projevů v zahraničí i v osvobozené vlasti ukazuje se, jak vrchní velitel branné moci řeší všechny problémy vojenství s vysokého mravního stanoviska.

Gen. V. Klečanda: **Jubilejní vzpomínka.** Týká se návštěvy prof. Masaryka v štábu vrchního velitele ruské jihozápadní fronty v Berdichevě, kde setkal se s ním poprvé vzpomínající autor.

Npor. Smazal-Fryč: **Útok či obrana?** Pisatel v této úvaze neřeší téma s hlediska taktického, jak by vyplývalo z nadpisu, nýbrž didaktického. Stavě se ve výcviku proti postupu obzaženému v cvičebním řádě P—1—1, kde útok předchází obranu. Ve výcviku třeba tento postup obrátiti, jelikož pro to mluví silné zásady didaktické. Uvažovatel, jenž jest dalek toho, aby ostře rozlišoval útok od obrany a zapomínal, že obrana jest jen fásí útoku, nalezl dosti důvodů, aby svůj didaktický požadavek zdůraznil.

Podpl. Fr. Ducháč-Vyskočil: **O tělesné výchově.** Článek poučuje o významu pojmu „síla vojáka“ se stanoviska brannosti, o příčinách tělesných sil člověka, o zjišťování síly, o vlivu tělesné výchovy na duševní vlastnosti a o metodě a cíli tělesné výchovy.

Kpt. Fr. Sladký: **Jak možno zvýšiti výsledky při vyučování negramotných.** Na Slovensku (a v Podkarpatské Rusi) stále živý problém negramotnosti vede vynikajícího důstojníka výchovné služby ze Slovenska k návrhům, jak úspěšně a racionálně vésti

boj proti analfabetismu v armádě. Autorovy reformní myšlenky týkající se vedle vtělování a rozřídění nováčků, zvláště zaslouženého honorování učitelů, a učebních pomůcek, potvrdí každý důstojník, zabývající se vyučováním negramotných vojáků. Ve zvláštním měřítku byly již předmětem úvah a návrhu v „D. L.“, r. II., č. 29, 31, a r. III., č. 17, 33 a 40. Jak prakse v 5. p. divisi již ukázala, lze všechny návrhy zrealizovati s úspěchem v rámci divise. Že by pedagogické zkoušky nováčků, které na př. ve Švýcarsku se konají každoročně již po 50 let od roku 1875, přispěly k vhodnému vtělování i rozřídění, jest nasnadě.

Npor. Fr. Petr: **Útok pěchoty s tanky.** Na podkladě námětu řeší užití tanků přidělených pěšimu pluku k provedení útoku. Probrány jsou všechny fáse útoku a to od opuštění vyčkávací posice i východiště přes dobytí krycích posic až k zničení kulometných hnízd ve středním zákopě. Přehledná skizza doplňuje vhodně celé řešení.

Rotm. Jar. Sýkora: **Jak si pomoci při nesnadném přechodu přes vodní toky.** Ukazuje, jak pomoci nataženého vodícího lana, upevněného na obou březích, a pomoci tažného provazu, kruhu nebo smyčky lze přepravit mužstvo plavání neznalé přes vodní toky. Dimenze vodních toků a síla potřebných pomůcek nejsou udány.

Služba pozorovací. Tři případy správného i nesprávného postupu v pozorovací službě ze zahraniční činnosti našich legií.

Plk. Kouklík: **Jak konati výchovu.** Pod tímto nadpisem, jenž by správněji měl zníti „Kdy a jak vychovávat“, podává zkušený velitel — praktický psycholog několik praktických pokynů k výchově vojáků. Velmi správně zdůrazňuje, že výchovně lze působiti nejlépe ne v hodinách vyměřených výchovné službě, ale v přestávkách, při oddechu, kdy vojáci jsou nejprístupnější. Vyzdvihuje význam mírné ctižádosti a řevnivosti jedinců a jednotek,

doporučuje zajímavým způsobem koinstrukci při vyučování společenskému chování i tanci.

J. H. D.

Vojenské zdravotnické listy č. 2.

Škpt. vet. Karel Čech: **Enzootická spinální paralýza u koní na Podkarpatské Rusi.** V užhorodském okrese vyskytlo se hromadné onemocnění koní, které je všeobecně pokládáno za nemoc zvanou „borna“, jež byla již dříve v zemplinské župě známa. Autor dokazuje, že nebeží o bornu, nýbrž o jinou, posud neznámou nakažlivou nemoc.

Pplk. zdrav. dr. Gust. Gellner: **Provenience a propagace epidemického ztrnutí šíje v olomoucké posádce 1924 až 1925.** Popis způsobu, kterým se nemoc šířila, kritika nynějších profylaktických opatření a návrhy.

Pplk. zdrav. dr. Josef Hachla: **O ochranném očkování se zvláštním zřetelem k válečným nákazám.** Souborný referát nynějšího stavu vědomostí o různých způsobech imunizace (preventivní i léčebné) při tyfu, paratyfu, choleře, úplavici, neštovicích, difterii, ztrnutí šíje, tetanu, moru, vzteklině, plynové flegmoně, sněti slezině a skvrnivce.

Pplk. zdrav. doc. dr. Levit: **Nová chirurgická instrumentaria československé armády.** Pokroky chirurgie vynutily si sestavení nových souborů chirurgických nástrojů pro polní nemocnice a obvaziště (popis a obrazy).

Kpt. léc. Mr. Bohumil Sucharda: **Jak kontrolovati jakost kravského mléka ve vojenských zdravotnických ústavech.** Vzhledem k vzrůstajícímu se nešvaru porušování mléka je třeba dodavatele soustavně kontrolovati, a to vědeckými methodami, které mohou čeliti též rafinovanému porušování. Návod.

Gen. zdrav. dr. Franz: **Třetí mezinárodní sjezd vojenských lékařů a lékárníků v Paříži 20. až 25. IV. 1925.** Zpráva o sjezdu.

V „různých zprávách“: „Návštěva prezidenta republiky v divis. nemocnici 1. (s vyobrazením). Z.